

МИНИСТЕРСТВО ОБРАЗОВАНИЯ И НАУКИ РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ
Федеральное государственное автономное учреждение
высшего профессионального образования
"Казанский (Приволжский) федеральный университет"
Отделение татарской филологии и культуры имени Габдуллы Тукая

УТВЕРЖДАЮ

Проректор
по образовательной деятельности КФУ
Проф. Таюрский Д.А.

"__" _____ 20__ г.

Программа дисциплины

Мотивы мифологии в татарскоц литературе БЗ+.ДВ.3

Направление подготовки: 050100.62 - Педагогическое образование

Профиль подготовки: Образование в области родного (татарского) языка и литературы и иностранного (английского) языка

Квалификация выпускника: бакалавр

Форма обучения: очное

Язык обучения: русский

Автор(ы):

Замалиева Л.Ф.

Рецензент(ы):

-

СОГЛАСОВАНО:

Заведующий(ая) кафедрой: Закирзянов А. М.

Протокол заседания кафедры No ____ от "____" _____ 201__ г

Учебно-методическая комиссия Института филологии и межкультурной коммуникации
(отделение татарской филологии и культуры имени Габдуллы Тукая):

Протокол заседания УМК No ____ от "____" _____ 201__ г

Регистрационный No

Казань
2016

Содержание

1. Цели освоения дисциплины
2. Место дисциплины в структуре основной образовательной программы
3. Компетенции обучающегося, формируемые в результате освоения дисциплины /модуля
4. Структура и содержание дисциплины/ модуля
5. Образовательные технологии, включая интерактивные формы обучения
6. Оценочные средства для текущего контроля успеваемости, промежуточной аттестации по итогам освоения дисциплины и учебно-методическое обеспечение самостоятельной работы студентов
7. Литература
8. Интернет-ресурсы
9. Материально-техническое обеспечение дисциплины/модуля согласно утвержденному учебному плану

Программу дисциплины разработал(а)(и) доцент, к.н. (доцент) Замалиева Л.Ф. кафедра татарской литературы отделение татарской филологии и культуры им.Г.Тукая ,
Luiza.Zamalieva@kpfu.ru

1. Цели освоения дисциплины

- 1) знакомство студентов с феноменологией мифа, сравнительной мифологией;
- 2) изучение особенностей связи мифа и литературы на разных этапах развития художественного сознания;
- 3) демонстрация мифопоэтического подхода в научном изучении и интерпретации литературных произведений;
- 4) рассмотрение произведений ведущих русских писателей в аспекте мифопоэтики;
- 5) развитие у студентов личностной эстетической позиции в оценке художественных явлений.

2. Место дисциплины в структуре основной образовательной программы высшего профессионального образования

Данная учебная дисциплина включена в раздел " БЗ+.ДВ.3 Профессиональный" основной образовательной программы 050100.62 Педагогическое образование и относится к дисциплинам по выбору. Осваивается на 3, 4 курсах, 6, 7 семестры.

Дисциплина "Мотивы мифологии в татарской литературе" является составной частью модуля "Татарская литература", входящего в вариативную часть профессионального цикла ООП. В рамках данной дисциплины студентам предлагается материал по изучению жанров татарского устного народного творчества, их особенностей, истории татарской фольклористики. Дисциплина изучается во 7 семестре.

3. Компетенции обучающегося, формируемые в результате освоения дисциплины /модуля

В результате освоения дисциплины формируются следующие компетенции:

Шифр компетенции	Расшифровка приобретаемой компетенции
ОПК-1 (профессиональные компетенции)	осознает социальную значимость своей будущей профессии, обладает мотивацией к осуществлению профессиональной деятельности (ОПК-1)
ОПК-2 (профессиональные компетенции)	способен использовать систематизированные теоретические и практические знания гуманитарных, социальных и экономических наук при решении социальных и профессиональных задач ОПК-2;
ОПК-3 (профессиональные компетенции)	владеет основами речевой профессиональной культуры ОПК-3;
ОПК-4 (профессиональные компетенции)	способен нести ответственность за результаты своей профессиональной деятельности ОПК-4;
СКЛ-11	владение приемами анализа произведений различных видов и жанров (СКЛ- 11)

В результате освоения дисциплины студент:

1. должен знать:

- 1) әдәбият теориясенә нигезләрен (СКЛ -1);
- 2) әдәбият теориясенә караган теоретик һәм гамәли бурычларны (СКЛ-5);
- 3) әдәбияттагы төп фәнни мәктәпләр һәм юнәлешләренә (СКЛ-8) белергә тиеш;

2. должен уметь:

уку дәвамында алган фәнни мәгълүматларга нигезләнеп, фольклор теориясенә караган актуаль фәнни-тикшеренү бурычларын хәл итә алырга;
фольклорның гамәли бурычларын чишә белергә тиеш ;

3. должен владеть:

- 1) студент фикерләү, гомумиләштерү, анализлау, мәгълүматны кабул итү , максат кую һәм аңа ирешү юлларын сайлау;
- 2) җәмһиятле иҗтимагый һәм шәхси фәлсәфи проблемаларны анализлау;
- 3) заманча толерантлык һәм хезмәттәшлек принципларына таяна белү;
- 4) телдән һәм язма сөйләмне логик төзеклек белән кора белү;
- 5) тарихи һәм мәдәни мираска акчыл карау, иҗтимагый һәм мәдәни аермаларны толерант рәвештә кабул итү;
- 6) җәнәри сөйләм культурасы нигезләренә;

А) Белергә:

әдәбият теориясенә нигезләрен (СКЛ -1);
әдәбият теориясенә караган теоретик һәм гамәли бурычларны (СКЛ-5);
әдәбияттагы төп фәнни мәктәпләр һәм юнәлешләренә (СКЛ-8) белергә тиеш;

Б) Куллана алырга:

уку дәвамында алган фәнни мәгълүматларга нигезләнеп, фольклор теориясенә караган актуаль фәнни-тикшеренү бурычларын хәл итә алырга (СКЛ-6);
фольклорның гамәли бурычларын чишә белергә тиеш (СКЛ-7).

В) Ия булырга:

җәмһиятле иҗтимагый һәм шәхси фәлсәфи проблемаларны анализлау (ОК-2);
заманча толерантлык һәм хезмәттәшлек принципларына таяна белү (ОК-3);
телдән һәм язма сөйләмне логик төзеклек белән кора белү (ОК-6);
тарихи һәм мәдәни мираска акчыл карау, иҗтимагый һәм мәдәни аермаларны толерант рәвештә кабул итү (ОК-14);
җәнәри сөйләм культурасы нигезләренә (ОПК-3)

4. Структура и содержание дисциплины/ модуля

Общая трудоемкость дисциплины составляет 2 зачетных(ые) единиц(ы) 72 часа(ов).

Форма промежуточного контроля дисциплины отсутствует в 6 семестре; зачет в 7 семестре.

Суммарно по дисциплине можно получить 100 баллов, из них текущая работа оценивается в 50 баллов, итоговая форма контроля - в 50 баллов. Минимальное количество для допуска к зачету 28 баллов.

86 баллов и более - "отлично" (отл.);

71-85 баллов - "хорошо" (хор.);

55-70 баллов - "удовлетворительно" (удов.);

54 балла и менее - "неудовлетворительно" (неуд.).

4.1 Структура и содержание аудиторной работы по дисциплине/ модулю

Тематический план дисциплины/модуля

N	Раздел Дисциплины/ Модуля	Семестр	Неделя семестра	Виды и часы аудиторной работы, их трудоемкость (в часах)			Текущие формы контроля
				Лекции	Практические занятия	Лабораторные работы	
1.	Тема 1. Эдәбиятта мифологик мотивларны өйрәнүнең тарихы	7	1-2	2	4	0	домашнее задание
2.	Тема 2. Прозада мифологик мотивлар	7	4-6	4	6	0	письменная работа
3.	Тема 3. Драматургиядә мифологик башлангыч	7	7-12	2	4	0	тестирование
4.	Тема 4. Татар шигъриятендә мифологик катлам	7	13-18	4	4	0	контрольная работа
	Тема . Итоговая форма контроля	7		0	0	0	зачет
	Итого			12	18	0	

4.2 Содержание дисциплины

Тема 1. Эдәбиятта мифологик мотивларны өйрәнүнең тарихы

лекционное занятие (2 часа(ов)):

Татар әдәбиятына мифологиянең йогынтысын өйрәнүнең тарихы

практическое занятие (4 часа(ов)):

1. К.Насырның "Казан татарларының ислам дине йогынтысыннан тыш йолалары һәм горейф-гадәтләре" дигән хезмәте. 2. Г.Тукай ижатында мифик персонажлар.

Тема 2. Прозада мифологик мотивлар

лекционное занятие (4 часа(ов)):

Прозада мифологик мотивлар

практическое занятие (6 часа(ов)):

1. Г.Гыйльманов прозасында мифологик катлам. 2. Ф.Яхин хикәләрендә мифологик башлангыч. 2. Н.Гыйматдинова хикәяләрендә мифологик мотивлар.

Тема 3. Драматургиядә мифологик башлангыч

лекционное занятие (2 часа(ов)):

Драматургиядә мифологик башлангыч

практическое занятие (4 часа(ов)):

1. Н.Исәнбәт драматургиясендә мифик персонажлар. 2. Ф.Бикчәнтәевның "Бичура" драмасы. 3. З.Хәким ижатында мифологик персонажлар

Тема 4. Татар шигъриятендә мифологик катлам

лекционное занятие (4 часа(ов)):

Шигърияттә мифологик катлам.

практическое занятие (4 часа(ов)):

1. XX йөз башы поэзиясендә мифологик катлам. 2. Хәзерге шигърияттә мифологик башлангыч. (Р.Хари, З.Мансуров, Г.Морат иҗатлары мисалында)

4.3 Структура и содержание самостоятельной работы дисциплины (модуля)

N	Раздел Дисциплины	Семестр	Неделя семестра	Виды самостоятельной работы студентов	Трудоемкость (в часах)	Формы контроля самостоятельной работы
1.	Тема 1. Әдәбиятта мифологик мотивларны өйрәнүнең тарихы	7	1-2	подготовка домашнего задания	6	домашнее задание
2.	Тема 2. Прозада мифологик мотивлар	7	4-6	подготовка к письменной работе	10	письменная работа
3.	Тема 3. Драматургиядә мифологик башлангыч	7	7-12	подготовка к тестированию	10	тестирование
4.	Тема 4. Татар шигъриятендә мифологик катлам	7	13-18	подготовка к контрольной работе	16	контрольная работа
	Итого				42	

5. Образовательные технологии, включая интерактивные формы обучения

Технология проблемного обучения;

Компьютерные и мультимедийные программы обучения;

Интернеттехнологии.

Интерактив.

6. Оценочные средства для текущего контроля успеваемости, промежуточной аттестации по итогам освоения дисциплины и учебно-методическое обеспечение самостоятельной работы студентов

Тема 1. Әдәбиятта мифологик мотивларны өйрәнүнең тарихы

домашнее задание , примерные вопросы:

1. Ф.Урманчеев тәзегән "Мифологик сүзлек"нең эчтәлеге. 2. Ф.Урманчеевның мифология һәм әдәбият бәйләнешләрен өйрәнүгә багышланган хезмәтләре.

Тема 2. Прозада мифологик мотивлар

письменная работа , примерные вопросы:

1. Прозада мифологик мотивларны өйрәнү тарихыннан. 2. Г.Гыйльмановның "Албастылар" романында мифологик катлам. 3. Н.Гыйматдинованың "Күке төкреге" повестенда мифологик башлангыч.

Тема 3. Драматургиядә мифологик башлангыч

тестирование , примерные вопросы:

Аерым авторлар иҗаты буенча тестлар 1. Н.Исәнбәт драматургиясе. 2. Т.Миңнуллин драматургиясе. 3. М.Гыйләжәв драматургиясе. 4. З.Хәким драматургиясе.

Тема 4. Татар шигъриятендә мифологик катлам

контрольная работа , примерные вопросы:

1. Р.Харис поэмаларында мифик персонажлар. 2. Г.Морат иҗатында мифологик катлам. 3. Р.Фәйзуллин шигъриятендә мифларның әдәби гәүдәләнешә.

Тема . Итоговая форма контроля

Примерные вопросы к зачету:

Реферат нәм курс эше темалары.

1. К.Насыриның мифологик персонажларны өйрәнүгә караган хезмәтләре.
2. Г.Тукай ижатында мифологик персонажлар.
3. Н.Исәнбәт драматургиясендә мифологик мотивлар.
4. "Идегәй" дастанында мифологик башлангыч
5. Р.Харис ижатында мифологик мотивлар.
6. Ф.Урманчеевның әдәбияттагы мифологик мотивларны өйрәнүгә багышланган хезмәтләре.
7. Л.Жамалетдиновның татар халык авыз ижатындагы мифологик персонажларны өйрәнүгә багышланган хезмәтләре.
8. Татар халык авыз ижатында мифологик персонажлар.
9. Шүрәле - иң популяр мифологик персонаж.
10. Н.Гыйматдинова прозасында мифологик мотивлар.
11. Г.Гыйльманов - "Татар мифлары" жыентыгы авторы.
12. Г.Гыйльманов ижатында мифологик мотивлар.
13. Ф.Бәйрәмова ижатында мифологик катлам.
14. Ф.Яхинның "Дини мистика нәм мифология" хезмәте.
15. М.Мәңдиев хезмәтләрендә мифологик персонажлар.

Зачет өчен якынча сораулык

1. Әдәбиятта мифологик мотивларны өйрәнүнең тарихы
2. Мифларның тарихи нигезләре нәм үзенчәлекләре.
3. Төрки-болгар мифологиясе.
4. Төрки-болгар мифологиясендә Аллалар.
5. Мифларны төркемләү.
6. Халык авыз ижатында Ияләр. Аларның төрләре.
7. Түбән мифология каһарманнары.
8. К.Насыри - татар халык авыз ижатындагы мифологик персонажлар буенча беренче фәнни хезмәт авторы.
9. Г.Тукайның "Халык әдәбияты" мәкаләсендә мифологиягә караган фикерләре.
10. Г.Тукайның мифологиягә нигезләнгән әсәрләре: "Шүрәле", "Су анасы".
11. Ф.Урманчеевның "Дастаннарға лаек замана" хезмәте.
12. Ф.Урманчеевның "Роберт Миңнуллин - шигъри осталык серләре" хезмәте.
13. Ф.Урманчеевның "Борынгы миф нәм бүгенге шигърь" хезмәте.
14. Г.Гыйльмановның татар мифологиясен өйрәнүгә караган хезмәтләре.
15. Г.Гыйльманов ижатында мифологик мотивлар.
16. Татар шигъриятендә мифологик мотивларны өйрәнүгә багышланган хезмәтләр.
17. Хәзерге шигърияттә мифологик мотивлар.
18. Прозада мифологик катлам.
19. Драматургиядә мифологик мотивлар чагылышы.
20. Ф.Урманчеев тарафыннан төзелгән мифологик сүзлек.

7.1. Основная литература:

1. Бакиров М. Татар фольклоры.: Югары уку йортлары өчен дәреслек / М.Х.Бакиров. - Казан: Мәгариф, 2008.- 284 экз.

2. Надиров И. Шифалы чишмә (Татар фольклорының мәдәният тарихында тоткан урыны турында берничә сүз)/ И.Надиров // Фәнни эзләнүләр юлында. - Казан: "Фикер", 2000.- 218-234 б.- 1 экз.
3. Урманче Ф. Борынгы миф һәм бүгенге шигърь: Татарстанның халык шагыйре Равил Фәйзуллин шигъриятенә бер караш. - Казан: "Школа" нәшр., 2002. - 260 б. - 1 экз.
4. Урманче Ф. Дастаннарға лаек замана: Борынгы фольклор һәм хәзерге поэзия. - Казан: Татар.кит.нәшр., 1990. - 222 б. -1 экз.
5. Урманче Ф. По следам Белого волка: ранние этнокультурные связи тюркско-татарских племен. - Казань: ИЯЛИ, 1994. - 125 с. -1 экз.
6. Урманче Ф. Роберт Миңнуллин: шигъри осталык серләре. - Казан: Мәгариф, 2005. - 335 б. -1 экз.
7. Урманчеев Ф. Мифологик сүзлек. 1 том. - Казан: Татарстан китап нәшрияты.- 2008. -1 экз.
8. Татар мифлары: ияләр, ышанулар, ырымнар, фаллар, им-томнар, сынамышлар, йолалар / Төзүче Г. Гыйльманов.- Казан: Татар. кит.нәшр., 1994, 1996. -5 экз.
9. Дәүләтшин Г. Борын-борын заманда...: Миф, дин, сәнгать /Г.Дәүләтшин.- Казан: Татар. Кит. Нәшр., 2009. - 51 б. -1 экз.
10. Давлетшина Л.Х. Мифологизм в татарской прозе конца XX - начала XXI вв. - Казань: Школа, 2006. -13 Давлетшина Л. Х. Мифологический персонаж: проблема сравнительной характеристики / Л. Х. Давлетшина // Актуальные проблемы современной фольклористики = Хәзерге фольклористиканың актуаль проблемалары: материалы международной научно-практической конференции. Казань, 29 июня 2009 года / [редкол.: . Ф. И. Урманчеев, д.филол.н., проф. (науч. ред.) и др.; сост.: Л. Х. Мухаметзянова, к.филол.н., доц.].?С. 187-188.?Казань, 2009.- 1 экз.
11. Давлетшина Л.Х. Трансформация мифоритуальных представлений в обрядовой жизни татар / Л.Х. Давлетшина // Научный Татарстан.?Б.м...?2009.?♦1, Гуманитарные науки. Тюркология.?С.37-41. -1 экз.
12. Урманчеев Ф.И. По следам Белого волка:Ранние этнокультурные связи тюрко-татарских племен / Ф.И.Урманчеев; АН Татарстана,Ин-т яз.,лит.и ист.им.Г.Ибрагимова;Науч.ред.Л.Ш.Замалетдинов.?Казань: Б.и., 1994.?125с..?Библиогр.:с.117-124. -1 экз.

7.2. Дополнительная литература:

1. Мөхмүтов Х. Каюм Насыри һәм татар фольклористикасы / Насыри К. Сайланма әсәрләр. 4 томда, 3 том.. - Казан: Тат. кит. нәшр., 2005.- 5 экз.
2. Надиров И. Сүз сәнгәтенәң башы халык ижатында / Татарика. - Хельсинки, 1987. - С. 143-162.- 1 экз.
3. Татар фольклоры мәсьәләләре. Күренекле галим-фольклорчы Хәмит Ярминәң 100 еллыгына багышлана (Төзүче һәм мөхәррир И.Закирова). - Казан: Фикер, 2004.- 4 экз. - 168 б.

7.3. Интернет-ресурсы:

База данных - East View

Библиороссика - www.BiblioRossica.com

Книгофонд - knigafund.ru

Научная электронная библиотека - eLIBRARY.RU

Университетская библиотека онлайн - <http://www.biblioclub.ru>

8. Материально-техническое обеспечение дисциплины(модуля)

Освоение дисциплины "Мотивы мифологии в татарско-литературе" предполагает использование следующего материально-технического обеспечения:

Компьютерный класс, представляющий собой рабочее место преподавателя и не менее 15 рабочих мест студентов, включающих компьютерный стол, стул, персональный компьютер, лицензионное программное обеспечение. Каждый компьютер имеет широкополосный доступ в сеть Интернет. Все компьютеры подключены к корпоративной компьютерной сети КФУ и находятся в едином домене.

Учебно-методическая литература для данной дисциплины имеется в наличии в электронно-библиотечной системе "КнигаФонд", доступ к которой предоставлен студентам. Электронно-библиотечная система "КнигаФонд" реализует легальное хранение, распространение и защиту цифрового контента учебно-методической литературы для вузов с условием обязательного соблюдения авторских и смежных прав. КнигаФонд обеспечивает широкий законный доступ к необходимым для образовательного процесса изданиям с использованием инновационных технологий и соответствует всем требованиям новых ФГОС ВПО.

Оборудованные аудитории;

Работа с интерактивной доской, диапроектор, видеосистема, ноутбук;

аудио-видеоаппаратура;

автоматизированное место лектора на базе ПЭВМ;

наглядные средства.

Программа составлена в соответствии с требованиями ФГОС ВПО и учебным планом по направлению 050100.62 "Педагогическое образование" и профилю подготовки Образование в области родного (татарского) языка и литературы и иностранного (английского) языка .

Автор(ы):

Замалиева Л.Ф. _____

"__" _____ 201__ г.

Рецензент(ы):

"__" _____ 201__ г.